

Johann Christoph Otto Theodorus Iuttingius

**De Judae Iscariotis Communionе Sacramentali : Disputatio Publica quam una
cum Augustanae Confessionis Articulo X.**

Rostochii: Kilius, 1660

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740018418>

Druck Freier Zugang

R 11 Neel 1660
Johann Christoph Ottonio/a
Vert.: Theodor Jüttingius

DE
JUDÆ ISCARIOTIS
COMMUNIONE
SACRAMENTALI,

DISPUTATIO PUBLICA

quam

unâ cum Augustanæ Confessionis

Articulo X.

DEO benignè annuente

Consensu Venerandæ FACULTATIS

THEOLOGICÆ,

PRÆSIDE

VIRO plurimum Reverendo, Amplissimo

atq; Excellentissimo

DN. JOHANNES CHRISTO-
PHORO OTTONIS,

S.S. Theologiæ D. & Prof. celeberrimo,

Domino, Præceptore, Promotore ac fautore

suo ætatem devenerando,

Examini eruditorum publico exponit

THEODORUS JUTTINGIUS;

Battbergâ - Westphalus,

In Auditorio majori ad diem 14 Febr.

horis antemeridianis.

ROSTOCHII,

Sub descriptione Præli KILLIANI a. 1666.

I. N. J.

§. I.

Ugustanzæ Confessionis articulus decimus hic est: De cœna Domini (confesores) docent, quod corpus & sanguis Christi vere adsint, & distribuantur vescientibus in cœna Domini, & improbant secus docentes. Reprobati sunt sacramentariorum antesignani, Andreas Bôdensteinus ex patriâ Caroloſtadij, & Zwinglius Glaronensium & post Basileensium Doctor, cum funestâ plurimorum infelicitèr suffragantium catervâ, qui Christi carnem & sanguinem in sacrâ cœnâ non verè & substantialiter, sed vel qua solam divinitatem, vel solis hominum cogitationibus & fidei (videnti infinitis spatiis distantem à terris carnem Christi) adesse docuerunt. Illi tam periculoso dogmati Protestantes nullâ occasione orthodoxiam luculentioribus phrasibus apodixi divinâ munitam opponere neglexerunt, asserentes, non spiritualiter duntaxat fidei Christum in cœnâ exhiberi, sed verum & substantiale corpus & sanguinem Christi, in, cum, & sub pane & vino omnibus manducantibus, tam dignis quam indignis, tam fide ornatis quam infidelibus, tam impio Judæ quam reliquis Apostolis. D. Lutherus Tom. II. Witteb. Germ. f. 525. Ego, ait, omnes eos pro *Sacramentariis* & fanaticis agnosco qui credere nolunt, quod panis Domini in sacrâ cœnâ sit verum ipsius naturale corpus, quod impius quipiam, vel Judas ipse non minus ore accipiat, quam D. Petrus & omnes alii sancti. Formula concordiæ de cœna Domini, f. 743. quod, ait, non tantum pii & credentes in Christum, verum etiam indigni, impii, hypocritæ (v. g. Judas & hujus farine homines, qui nullam prorsus spirituales cum Christo communicationem habent, & sine vera pœnitentiâ atq; conversione ad Deum ad cœnam Domini accedunt) etiam verum corpus & verum sanguinem Christi ore in sacramento sumant, id divus Paulus expresse docet. 1. Cor. XI. Mart. Chemnitius de S. S. Cœnâ cap. X. Veteres, ait, quando de manducatione indignorum in cœ-

in cœna disputant, clarissime ostendunt quid in actione Cœnæ dominicæ cum pane & vino adsit & exhibeatur, quodq; illud non tantum fide spiritualiter, verum etiam vescentium ore accipiat &c. Christus enim non geminam fecit cœnæ suæ institutionem, unam pro dignis alteram pro indignis, ut ad Petrum quidem verba ita sonent, Accipite manducate hoc est corpus meum. Ad Judam vero alia sunt verba, scilicet, accipite, manducate, hoc tantum nudus panis est. Sed in genere ad omnes qui cœnæ intererant inquit: Accipite, manducate hoc est corpus meum. Eadem de indignorum manducatione, exemplo Judæ Iscariotis probatâ, orthodoxi (Sacramentarium antagonista) & sequentibus temporibus, ut ex innumeris ipsorum scriptis patet, proposuerunt. Nos exercitii gratia manducationem indignissimi Latronis Judæ sacramentalem exposituri, immorabimur propositioni huic: Judas verum & substantiale Christi corpus in sacrâ cœnâ accepit.

J U D A S.

§. II.

Dicebatur Judas, Simonis à parente Joh. VI. v. 17. cap. XIII. v. 2. ad differentiam alterius Simonis in discipulorum dodecade, qui Judas, Jacobî, nempe frater, Judæ vers. 1. item Thaddæus vel Lebbaeus audiebat. Et Iscariotes ab oppido Carioth in tribu Judâ, Jos. XV. 25. Jer. XLVIII. 23. Amos. II. 2. ex quo oriundus fuit, ipse ex civibus primarius, nisi Rabbiorum regula fallit, illos, qui de nominibus terræ suæ vocantur plerumq; insignes in illis locis fuisse. Theoph. in cap. XXVI. vocat illud oppidum Iscara, cujus tamen nulla in scripturis extant indicia. Derivatio à loco patriæ placet inter alios Hieronymo, Cyrillo, Caninio, Drusio. Adeam allusivæ aliæ minus principales reduci possunt, ut quod dicatur ita à כרם mercede ein rechter Schacherer conf. Zach. XI. Act. I. 18. Vel ab אִישׁ & כרה quasi vir obscisionis reprobatus & rejectus è numero Apostolorum & electorum. Minus ad rem Orig. tract. XXXV. in Matth. ait, se audivisse quendam exponentem patriam proditoris Judæ secundum interpretationem Hebraicam quasi suffocatum vocari; Ex Syriaca enim lingua id ortum videtur quibus כרם est aliquando strangulavit, non vero in nomine Judæ in quo כ loco ש positum fuit. Hieronymus lib. de nominibus Hebraicis alias derivationes observat. Hæc vox, ait, significat memoriale Dei. Quod si eam vocem ita legere velimus, ut quidam legunt Iscarioth, significatur eâ voce merces, quasi præsignificaretur eo

voca-

vocabulo nefaria merces qua Judas vendidit Christum. Potest etiam eo nomine significari memoria mortis, nec sanè fieri potest quin tam audimus, vel ipsi recordamur nomen Judæ, non simul etiam animum nostrum subeat recordatio passionis ac mortis Christi. Hunc Judam Servatoris nostri proditorem, Satanam, furem, filium perditionis, cur Christus in sanctum Apostolorum chorum asciverit? ipsius voluntati sanctissimæ & viis imperscrutabilibus relinquimus, non explodentes interea pias de admirabili facto patrum meditationes, Orig. tract. XXXV. in Matth. Ambros. in cap. V. Lucæ. August. & aliorum, quæ huc recidunt: id factum ut scriptura impleteretur; ne turbemur si videamus electos gregis Domini pastores in lupos commutari; vel Ecclesiam à malis administrari; ne personas sed doctrinam æstimemus, persuasi ministerium etiam impiorum si verbum Dei integrum dispenseret à Deo efficaciam suam habere; humilitatem magni facientiam; non oppido totam Ecclesiam collapsam si columna cadat.

§. III.

Imprimis scriptura mortem, & epitaphium Judæ iniquissimi annotavit, eorum speculum qui in viis injustitiæ & securitatis divitiarum quærunt, & pro desideriis suis restim, mortisq; æternæ præmiū reperiunt. In specie mortem, delineatam Matth. XXVII. 5. Act. I. 18 vocibus ἀπὸ πύλλου & περὶ τοῦ γένους ἐλάλησε μέσσω. Ἀπὸ πύλλου est strangulari, laqueo mortem consciscere Thucyd. καὶ ἐν τῶν δένδρων τινὲς ἀπὸ πύλλου. LXX. supponunt ΠΠ suffocari 2. Sam. XVII. 13. Referunt Judæi ΠΠ sive strangulationem fuisse quartum, ex usitatis apud Judæos suppliciorum generibus, quando facinorosus ad genua in sinum demergebatur, collumq; funi, quod alter hinc, alter illinc trahebat ad mortem usq; illigabatur, quā morte mulcebantur percutiens patrem aut matrem, furans animam de Israel, senex contradicens consistorio, pseudopropheta, & prophetans in nomine idoli, rem habens cum uxore alterius, traducens filiam sacerdotis & subagitans eam. Hoc, meritis suis, digno supplicio Judas in seipsum justam carnificinam exercuit. Vox περὶ τοῦ γένους præcipitatus, pronus, est ex πῶς & νεύω nuto, adhibetur etiam Sap. IV. 19. distinguenda à τὸ περὶ τοῦ γένους vel περὶ τοῦ γένους ἡρόμενον inflatus factus, quod est ἀπὸ πύλλου, ex quo LXX. seniores Num. V. in supplicio divino mulieris ad-

ris adulteræ & perjuræ scripserunt, *πεθοήσεται τὴν κοιλίαν*, tumore illi venter inflabitur, & *τὴν κοιλίαν πεπεσσύμενη*. *λακίω* idem est ac *ρέγνυμι*, undè *λακίς* ruptura. Laqueo ergo vitam infelicem Judas terminavit, cujus facti Matthæus (verba sunt *Casaub. Exercit. XVI ad Ann. Baron. Anni XXXIV. num. LXXIV*) expressit initium, Lucas finem, supplens divinitus quod deerat narrationi Matthæi: Consilium proditoris fuerat, strangulatione sibi vitam eripere; aptat collo laqueum; impellit se ut eo facilius fauces elidat; Placuit divinæ providentiæ ut non simplici morte sceleratus proditor periret, frangitur laqueus, cadit in faciem Judas: id enim est *περηνῆς ἡρόμενος*, cadit autem vel in saxum fortasse asperum, vel in ligni truncum acutum, aut alias Dei judicio venter illi finditur, intestina effunduntur. Addit D. Gerh. *Harm. cap. CXC.* multa prodigia divinæ ultionis manifesta indicia concurrisse. Nam si vel maximè quispiam suspendio animam intercludat, non tamen propterea crepare medium, si vel maximè crepet medius non tamen statim effundi viscera, si vel maximè quædam effundat viscera, non tamen effundi omnia, epar, ventriculum, renes, intestina &c. Hanc fonti consonam interpretationem confirmat antiquissima Ignatio ascripta traditio in *Ep. ad Philip.* & Tragedia. *Christus patiens* inscripta, apud *Greg. Nazianz.* & infelix illorum consuetudo qui mortem ex angustia animi plerumq; suffocatione anticipare festinant. Rejiciuntur ergo merito aliorum de interitu Judæ fabulæ, ut cum *Oecumenius in cap. I. Act.* vult Judam præcipitem in terram prolapsam supervixisse, ad magnum autem impietatis exemplum in hoc mundo mansisse, in tantum corpore inflatum, ut neque progredi posset, neque via, per quam agi plaustrum facile poterat, ipsum caperet, tandem verò eum currus levi cursu transiret, eo compressum & obtrivum viscera effudisse. Opinio enim eà a Papia (Eusebii judicio autore futilissimo & fabuloso, qui multa corruptis in Apostolicis narrationibus ex prava interpretatione) orta fuit, cum confunderet τὸ *περηνῆς* & *πεθοήσας*, voces immane quantum differentes, contra consonam codicum sacrorum lectionem nec sine stupore insignis absurditatis: Judam scilicet sic intumuisse ut tota via ipsum non caperet, & tamen currum transeuntem ipsum obtrivisse. Si enim Judæ corpus totum, viam totam implevit, quâ currus transire po-

ire potuit ipsum perstringens? ut mirum sit *Sext. Senens.* lib. VI. bibl. annot. MCCXXII. & *Baron.* an XXXIV. num LXXIV. tam foetidam fabulam exosculatos fuisse. Nec melior est sententia *Hug. Grotii* ad *Matth. c. XXVII.* & *Heinsii* ad *Matth. c. XXVII.* & ad *Act. cap. I.* asserentium Judæ mortem non ex laqueo sed ex ἀγχών & gravissimo ulceratæ conscientiæ tormento. In quo tandem non è loco sublimi, sed simplici casu, in terram prolapsus, intestina effuderit; qua morte etiam Achitophel perierit, teste Elia in Thisbi. At omnia fabulosè! Achitophelē suspendio periisse & literæ sacræ & Josephus lib. VII. IX. asserunt. Elias autem in Thisbi non nisi alienam refert sententiam. Nec sufficit quævis dixisse, pondera ex sacris verbis fluentia quibusvis imaginationibus præferenda sunt. conf. *Danh. in Christeid. Act. I. Theat. I. phœnom. III.*

§. IV.

An verò Judas in urbe vel extra urbem, an ex arbore an ex tra-be, an in agro vel horto perierit, scriptura præterit, ut fingentium exercitia sint arbor quam Botanici monstrant proditoris olim patibulum. Ficus Juvenci Poetæ lib. IV. hist. Evangel. de qua ait: *Exorsusq. suas laqueo sibi sumere pœnas, infamem rapuit ficus de vertice mortem:* utitur enim Poeta voce ficus synecdochicè pro arbore quavis (secus ac Beda ante Baronium sensit, qui propriè vocem ficus intelligere non dubitant) quomodo & picea quamvis arborem ex qua fiunt naves significat: & olim sententiâ judicis condemnati, ex arboribus penduli fiebant, undè carmen illud apud Livium, I. licitor, colliga manus, arbore infelici suspendito. Consule de hisce prolixius agentem Casaub. loco superius citato, ad An. XXXIV. num. LXXIV. Quod *tempus suspendii* hujus attinet, non fuit illud quod autor quæstionum Vet. & Nov. Testament. (quæ Augustino falsè ascribuntur) Q. XCIV. ex Magistro historiæ refert, Judam auditâ Christi resurrectione quam non sperabat, se suspendisse: Vel quod autor Comm. in Marcum (quæ Hieron. attribuuntur) vult, post Christi a latronum in cruce mortem id factum; sed *tòte* Matth. XXVII. v. 3. quæ vox mortem condemnati Ischariotis immediatè ad condemnationem & extraditionem Servatoris nostri in manus Pontii Pilati præsidis restringit. Parentare videtur non sine ironia aliquà perditio illi filio Spiritus S. Act. I. 18. 19, statuens pretium perfidiæ agrum sanguinis. Non quod

quod sibi ipsi Judas illum comparaverit & in eo ex angore mortuus fuerit, & computruerit, ut *Heinsius* existimat; sed quod illum agrum adeptus sit, ut perenne suæ infamiae monumentum, scilicet pro Apostolicâ sorte sordes figulinas, pro cælo Ceramicum, foetore, cadaveribus, aspectuq; horrendum. Unde figuli dicitur ob figlinas officinas, rudera & intertrimenta, uti ager fullonis 2. Reg. XLIX. dicitur lacus propè piscinam, in quo fullones sordes & abluebant & deponebant. Sic Jerem. XIX. ii. juxta portam fictilem à fragmentis fictilium dictam collocatur tophet. Gehenna, vallis filiorum Hennon in quo abjectissimi quis sepeliebantur 2. Reg. XXIV. 6. aeternæ damnationis & inferni (receptaculi eorum qui abjicientur à facie altissimi) tristissimum symbolum.

IN CÆNA DOMINICA ACCEPIT VERUM CORPUS CHRISTI.

§. V.

Circa probationem ejus quod Judas ὁὸς ἀπωλείας Christi sanguinem sceleratè sitiens, cum eucharistico pane & vino verum & substantiale Christi corpus & sanguinem, in sui ipsius condemnationem in prima hujus sacramenti institutione acceperit, duo imprimis expendenda sunt, Et quod cœnæ illi eucharisticæ interfuerit, tum nondum ab Apostolis digressus cum illa manibus salvificis distribueretur: Et quod indignitas ejus non obstiterit quo minus idem, quod Apostoli reliqui, acciperet. Quod primum attinet (scilicet Judæ manducationem sacramentalem, quam post optimos patres scriptis suis tuiti sunt, ex Scholasticis, *Lombard. IV. sent. distinct. XI. Thom. p. III. quest. LXXXI. art. 2.* & hosce sequentes alii ferè omnes. Ex Pontificiis *Bellarm. lib. i. de Eucharist. cap. XIII. Jansenius Harm. cap. CXXXII. Baron ann. XXXIV. num. 63. Pererius diss. XXVII. in cap. XIII. Johan Maldonat. in cap. XXVI. Matth. &c.* Ex Calvinianis *Calvinus lib. IV. instit. cap. XVII. Beza in Joh. cap. XIII. Martyr. class. IV. Loc. cap. V. Bucerus in cap. XXVI. Witak. de scrip. q. VI. cap. XII. tom. I. contr. Duræum p. 69. &c.*) sequentes hypotheses, nisi in tenebris versari velimus confirmandæ sunt (1) Lucam (qui prodictionis revelationem Johanni in aurem factam, ipsi cœnæ subjungit) cap. XXII. 19. 20. 21. 22. 23. verum temporis ordinem sequutum fuisse. Hunc enim
Evangelio

evangelistam Lucam ordine accuratiori, exquisitiori chronologia, & serie dig-
 gestiori, secundum ea tempora quibus omnia contigerunt, præ Matthæo &
 Marco historiam suam Evangelicam consignasse in confesso est. Vel olim
 Epiphanius & Augustinus id notaverunt; inter Evangelistas illos, qui post
 alios scripserunt, priorum scripta vidisse & legisse, & repetitionibus suis,
 ordinis rationem aliquam monstrare voluisse. In specie Lucas de suo Evan-
 gelio cap. I. v. 3. præfatur, se historiam sacram altius repetiturum & ordina-
 tius: Insinuant id voces (1) καθέξῃς, ordine serieq; perpetuâ ab ἐχομαι pro-
 xime sequor, cohæreo, quomodo Petrus visionem suam de tollendâ in N. T.
 ceremoniali immunditie & hominum discrimine, ordine optimo & non
 turbato καθέξῃς retulisse dicitur Act. c. XI. 4. (2) τὸ ἀεβῶς in quo Syrus
 reddens per ἡνδύς curiosam Lucæ diligentiam cum anxîa quadam solli-
 citudine conjunctam agnovit. (3) τὸ παρεκαλεσθῆναι πάντας, quod notat
 cognitionem non superficialiam sed certam, solidam & perspectissimam,
 in qua nihil non, quod pertinet ad historiam omnibus partibus & numeris
 absolutam, (in qua chronologias accuratum studium primum esse debet)
 attenditur. Usurpat Demosthenes contra Timocratem, & Lucianus in Sym-
 posio verbum hoc de exacta peruestigatione negotiorum, quibus ipsi non
 interfuerant. Quid vero juvat accuratissima peruestigatione, in perfectis-
 simâ rei gestæ noticiam descendisse, si eam, ubi narrato opus est, nec ordi-
 nate nec candidè exprimere velimus. A qua perversitate Lucam & res ipsa, &
 Veneranda antiquitas dudum absolvit. Vocat inde Tertullianus non inveni-
 ste scriptum Lucæ digestum historie Evangelicæ. Adeoq; non errabit qui ordi-
 nem Lucæ in historia ultimarum Christi cœnarum, certo pede sectat9 fuerit.

§. VI.

II. Christum tres cœnas, in ultimâ nocte qua traditus fuit, cum discipulis
 suis celebrasse. Primâ legalē Paschatu, de quâ Matth. XXVI. 17. Marc. XIV. 12.
 Luc. XXI. 7. Secundam communem leu vulgarem, de qua Matth. XXVI. 20.
 Marc. XIV. 18. Luc. XXII. 21. exponente ultum ejus Scalig. lib. IV. de emen-
 datione temp. p. 271. Maxima solemnia ut pascha, Pentecostes, Scenopeja floren-
 tibus Judæorū opibus ac templo stante semper duarum cœnarū commissione trans-
 igebantur. In priore hostiū immolatu vesciebantur, hoc erat sacrificium ipsum.
 In alterâ quædā caneantur ἐξελαστὰ καὶ εὐχέλαινα & vocabatur סעודה
 חסדא hoc est δειπνον ἀπολυτικόν, cœna dimissoria, quæ erat velut secundæ
 mense apud gentiles. De Paschali in specie refert loco cit. f. 272. Secundæ men-
 se Paschales ab aliorum solemnium mensis multum differebant. Ean. in aliis so-
 lemnibus instruebatur bellariū, easq; aut græco verbo Πάσχα μωρ, aut patrio פסחא

*vocabant. At in eafate interdicebantur convivæ omni genere bellariorum, in quo-
 rum locum afferebatur in triblio fere paropside acetariâ ex inlybis & lactucis agre-
 ſtibus, quarû quia triſtus & amarus eſt ſuccus, propterea ex aceto & alin embammas
 conferebatur, in quod azyma & amara illa olera inungebantur כְּרוֹסֶת ipſorum
 linguâ appellatû &c. Terriam ſacroſanctæ venerationis, ſacramentalem illam
 Novi Teſtam., in quâ ſub pane & vino, corporis & ſanguinis ſui communio-
 nem Apoſtoliſ conceſſit, & pro Chriſtianis omnibus ſequentium temporû
 inſtituit Matth. XXVI. 26. Marc. XIV. 12. Luc. XXII. 19. Cœna Paſchalis ad
 feſti illius eſſentiam requirebatur: ſequens communis ad feſtivalis gaudiû,
 ex ſanctiori impulſu proſtuam, conteſtationem; Tertia inſtituebatur a Chri-
 ſto in locum primæ, in quo non agnus typicus, ſed verus ille promiſſus (in
 corpore ſuo expiatiâ peccatum mundi pôrtans) epulandus proponeretur.
 Singulis cœnis hiſ ſingulæ præmiſſæ fuerunt *pedum lotiones*. Primæ & ſecun-
 dæ ex inſtituto Judæorum & canone paſchali libri פסח קרוש jubente la-
 vari, tum ante agni paſchalis commeſtionem tum ante ſecundas menſas.
 Scal. lib. VI. de emend. temp. p. 271. id ſic exprimit: *cum ritus paſchalis jube-
 at bis lavare, primum Jeſus ex conſuetudine quotidianâ ante lavit, quum diſcum-
 beret, ut agnum comederet, propter azyma verò & paſcha ex cauſa ſolemnitatis
 agno aſſumpto lotionem repetivit: Nam hæc ſecunda lotio eſt Paſchalis; ſed ex-
 emplum humilitatis ſimul in ea inſtituit, ut cui hoc à ſamulis præſtari debebat, ipſe
 in eo ſamulos anteverterit. An verò Chriſtus ipſe tertiâ vice pedes apoſtolo-
 rum ſuorum laverit Evangeliftæ non retulerunt, & ex ſilentio in negativam
 nos abire permittunt. Apèrte verò teſtantur, illa lotionem quæ præmiſſa fuit
 inſtitutioni ſacræ cœnæ, ipſum Magiſtrum dominum & Deum, apud diſci-
 pulos ſervos & homines functum fuiſſe, Et quidem tum cum ſecunda cœna
 ferè finita eſſet. Id enim volunt verba δέπνυς ῥουπόδι Joh. XIII. 2. cum cœ-
 na peracta eſſet. Syrus כְּרוֹסֶת מַשְׁכִּינָא cum cœna ceremoniales ad ſi-
 nem ſuum jam jam deductæ eſſent, reliquiis cœnæ communis epulum ad-
 huc continuantibus. adeoq; menſâ nondum planè remotâ, ſed pane & vi-
 no, pariter & herbis amaris ex conſuetudine præſentibus, in quas buccellam
 intinctam Judæ Chriſtus porrexerat. Ex quo facile deprehendimus quam pro-
 cul à veritate abſint qui, Vel cum autore tractatus *de ablutione pedû*, qui Cy-
 priano falſo tribuitur, volunt, Chriſtum pedes abluiffe poſt ſacræ cœnæ in-
 ſtitutionem: Vel cum Oſiandro in *com. lib. IV. Harm.* præmiſſiſſe Chriſtum hoc
 ineffabilis ſuæ humilitatis teſtimonium ipſi agni paſchalis eſui: Vel cum Au-
 guſtino lib. III. *de conſenſ. Evang.* feciſſe id Chriſtum ante cœnam cômunen:
 ut prolixius talia omnia expedit & reſutat Gerh. Harm. *Evang. cap. CLXX.***

III. Hinc

§. VII.

III. Hinc ex monumentis Evangelistarum liquidum fit etiam Judam, tum in pedum ablutione, tum in sacrae cœnæ dispensatione, præsentem fuisse. Apparet id (1) inde quod Christus apud Lucam cap. XXII. 21. cum sacramentum sui corporis & sanguinis discipulis porrexisset, oppido confert suam benignitatem & amorem, cum cruento Ischariotis consilio, verbis *ὅλην ἰδέῃ ἡ χεὶρ σου ὅτι δίδου* &c., quibus (Augustino iudice) evidentissime in præsentem proditorem (solum Johanne advertente) digitus intentus fuit. (2) quod in manifestatione proditoris (quam post cœnam sacramentalem factam Lucas Chronologiæ observantissimus asserit) Marcus cap. XIV. v. 17. & 20. numerum duodecim Apostolorum integrum adhuc fuisse monstrat, unde Ecclesia in hymno canit, *cibum turbæ duodenæ se suis dat manibus*. (3) Judas omnibus modis id egit quo minus videretur sui Domini proditor: non semel verbis Christi verberatus Joh. VI 70. cap. XIII. 10. etiam cum arrhâ obligasset se Judæis ad prodicionem, apostolicum tamen numerum non deseruit, sed se fidissimum Domini sui clientem, sincerissimumque discipulum, verbis & gestibus omnibus professus est. neq; Christus ipsum in specie unquam publicè proditorem declarare voluit, etiam cum Johanni in aurem aperuisset, eum fore sui larronem cui porrecturus esset offulam. neq; enim reliquorum Apostolorum aliquem inde sequius quid de Ischariote concepis-
 se inde patet, quod cum bile & furore infernali per fusus Judas, oculis necem intendit, promittentibus, consurrexisset, & à Christo ultima illa accepisset: *quod fecis cito facias*; Apostoli putarunt quia loculos habebat Judas, quod daxisset ei Jesus: Ene ea quæ opus sunt nobis ad diem festum, aut egenis ut aliquid daret. Unde patet eum immaturo discessu, semetipsum ante consummatam conviviorum omnium, etiam sacrae cœnæ ut sanctissimi epuli solemnitatem, prodere noluisse, sed etiam convivio sacramentali, singularibus pediluvii ceremoniis dicato & intimato, hospitem interesse voluisse (4) Johannes cap. XIII. v. 30. diserte testatur noctem fuisse cum proditor discessisset, in quam agni paschalis commestio extensa non fuit, sed quæ sine dubio omnem terminavit cœnarum illarum apparatus. Cœna enim, quam eucharistica, communio sinit vesperi instituta fuit, quod si ergo Judas non nisi in altâ nocte discescit, utiq; etiam illi cœnæ interfuit in quo sacramentum N. T. institutum fuit. Discessum autem suum Ischariotes in altam noctem & concubiam involvit, cum altera vigilia dudum præterisset, monente Theophylacto, ut securius in suis tenebrarum operibus sibi, Satanae & hoc fere deterioribus consistorialibus Judæorum va-

care posset (r) Argumenta *κατ' ἀνθρώπων* Pontificiis opponi possunt, Auctoritas determinationis *Eugenianæ C. si sacerdos X. de officio ordinarii*. Ubi Pontifex sacerdotem non debere peccatori occulto eucharistiam petenti denegare, probat exemplo Domini, qui Judæ proditori tunc occulto, sacramentum corporis & sanguinis sui similiter ut cæteris Apostolis distribuit. Et quod Ps. CIX. 8. Act. I. 20. Judas episcopatum habuisse dicitur, quem (ex sententia Pontificiorum) accipere non potuit, nisi eum ipsi dictum fuisset in cœna hac: *hoc facite*.

§. VIII.

Eandem sententiam de Judæ manducatione sacramentali ex patribus laudatissimi quivis comprobant. Cyprianus in *serm. de ablut. ped.* Et in *serm. de cœnâ*. Hieronym. lib. II. *advers. Jovin.* qui indignè manducat corpus & bibit sanguinem Domini, reus est corporis & sanguinis Christi. Numquid, quia Judas de eodem calice Domini bibit, de quo & cæteri Apostoli, unius erit cum illis meriti? In Augustini calculo exultat iudicium magni Chemnitii libro de fundamentis cœnæ cap. X. ubi quinque aperta loca ex Augustino adducit quibus probat primam eucharistiam Judæ sicut cæteris Apostolis traditam esse (sunt verba Augustini in Psal. X.) Addi possunt loca, in tractatu VI. L. LXII. in Joh. occurrentia. Leo *serm. III. de passione Domini in Judam sic invehitur, cur de ejus bonitate dissidus qui te à sui corporis & sanguinis communionem non respulit*. Confer Bernh. *serm. de cœna*. Haimonem in 1. Cor. XI. Remigium in cap. XXVI. Matth. Hugonem de sancto Victore lib. III. de *sacr. part.* VIII. cap. IV. Ex Græcis Patribus idem tuetur Chrysost. *homil. LXXXIII. in Matth.* *ô cæcitatem qui cum ineffabilibus mysteriis communicasset idem permansit*. In *homil. de prodit. Judæ*: *ô Christi misericordia! ô Judæ dementia! Judas Christum triginta argenteis paciscebatur, ut venderet Judæis, Christus ei sanguinem suum quem vendiderat offert*. In *homil.* Quod nemo læditur nisi à seipso. Judas habuit donum Spiritus sancti, ita ut demones fugaret, leprosos mundaret, egrotos sanaret, & illius sacræ cœnæ Christi venerandig. sacramenti particeps existeret. Eadem inculcat in 1. Cor. XI. Cyrill. Hieros. *Cateches. XIII.* Judas bibens poculum benedictionis pro salutari potu sanguinem injuste effundere volebat. Et Theodoretus in 1. Cor. XI. non solum, ait, undecim apostoli, sed & Judæ proditori pretiosum corpus & sanguinem impertiit &c.

§. IX.

Sententiæ huic, de Judâ indigno in sacra cœna hospite, non pauci vires & eruditionem suam etiam ex antiquitate opposuerunt, asserentes Judam in institutione sacræ cœnæ non adfuisse: ut Tatianus & Ammonius in *Harm. Clementis*

mens lib. V. Constitut. Apostolicarum cap. XIII. Hilar. can. XXX. in Matth. Rupertus in cap. VI. Joh. Innocentius III. lib. IV. de myst. missæ cap. XIII. Theophy. in cap. XXVI. Matth. Ex Pontificiis Turrianus lib. V. const. Clement. Salmero tomo IX. tractat. III. Barrad. in hunc locum. Ex Calvinianis Lambertus Danaus; Wolfgang Musculus; Kleinwitzius. Piscator. Potissima contraria (à Salmerone studiosè conquisita) argumenta, omnino exilis ponderis, & in præjudicii de tempore quo semet cœnæ sacræ pedumq; lotio exceperunt sunt radicata: ut quod Christus buccellam in cœna prima agni paschalis Judæ porrexerat, qui sumpta eâ confestim exiverit: quod Matthæus & Marcus Judæ manifestationem institutioni eucharisticorum mediorum præmittant. Superius enim evicimus Lucam veram temporis seriem accuratè annotasse; Matthæum autem cum Marco in hujus historiæ enarratione anticipationem usos fuisse, & exprimere voluisse Christi commotionem justissimam, ex induratis discipuli sui malitiâ conceptam, quam nec suavis conversatio, nec sodalitium in conviviis, imò nec corporis & sanguinis sacratissimi communio ad meliorem frugem ducere potuerint. In hanc sententiam D. Gerh. Harm. c. CLXXI. testatur, se cum illa scriberet secus ac olim sentire, ac tum firmiter statuere, buccellæ traditionem fuisse factam non ante sed post sacræ cœnæ institutionem: Et Matthæum cum Marco in describenda proditoris denunciatione anticipationem usos esse. Obji (2) Christum mandasse ne projiciatur sanctum canibus, Resp. quâ judicium humanum & externam convictionem, Judam tum nondum fuisse canem sanguinis innocentis sitientem, sed duntaxat in conspectu Dei, & qua truculentorum conciliorum conceptionem, à quib9 Christus ipsum seriis monitis revocare nirebatur. Obji (3) peccare illum, vel ad minimum alienis peccatis communicare, qui indignum quem facile à sacræ cœnæ usu arcere potest, non prohibet. Resp. si peccatum intra Dei solius, & hominis parturientis scientiam subsistat, adeoque intra conceptus damnatam matricem lateat, non opus est ut in lucem semper protrahatur, sed sufficit si seriis & gravibus dehortationibus, quantum fieri potest, cohibeatur. Quomodo peccatum Judæ plene in externum actum tum nondum deductum fuerat, neq; si eo venisset, quæreretur quid Christus circa detectionem sceleris ex omniscientiâ agere potuerit, sed quid ordine bono, in Ecclesiâ postmodum servando, facere & fieri voluerit. Neq; Christus remedium sui corporis & sanguinis Judæ invidere voluit, si ve eo tandem commoveri se passus fuisset in justitiæ & gratitudinis semitas reduci.

§. X.

Hactenus Judam à sacrâ corporis & sanguinis dominici communione

non abfuisse indicavimus. Neq; ulterius immorabimur abortivis nonnullorum opinionibus v. g. (1) illorum, qui buccellam proditoris demonstrativam, ipsum corpus sacramentale fuisse docent, quâ gratiâ *Origenem comm. in Job.* id afferentem D. Gerh. Harm. suæ cap. CLXXII: & *Theodorum Zwingerum* idem inculcantem D. Dorſcheus in confid. declarationis ſententiæ de ſacra cœna diſp. III. §. 19. refellunt (2) aliorum, qui Chriſtum ſacrum panem in ſine agni paſchalis diſtribuiſſe, Judam vero ipſum non comediſſe ſed occultaſſe volunt. Meminit opinionis hujus *Theoph. in cap. XXVI. Matth.* ſunt inquit, qui dicunt propter Judam hoc, bibite ex hoc omnes, eſſe dictum. Judas enim panem accepit & non comedit, ſed occulta vit, ut monſtraret Judæis, quod panem corpus ſuum vocaret Jeſus, poculum autem invitus bibit, cum non poſſet occultare. Ex quo loco Croquetium inde probantem illum, eccleſiæ ritum quo Euchariftiam veteres reſervabant (his verbis: contendunt enim quidam veteres, Judam etiam tum Apoſtolum, ita ſuſcepſiſſe, ut partem abſumeret, partem adſervaret, quam poſtea ſpectandum, irridendam, Chriſti proferret hoſtibus ut ſuam illu magis fidem approbaret) omnibus ſanæ mentis candidatis deridendū proponit Chamier Panſtrat. tom. IV. lib. VII. cap. X. Hos inquam & ſimiles opinionum abortus de manducatione Judæ, ut omni fundamento ſacro & Eccleſiaſtico deſtitutos, hac vice dimittemus, & ſtriſtim illud, quod in ſacris ſymbolis proditor accepit, exponemus.

§. XI.

Percepſiſſe autem ipſum Judam cum pane & vino, quod verba inſtitutionis, Hoc eſt corpus meum, Hoc eſt ſanguis meus, promittunt, inde patet (1) quod idem, eodem modo Judæ, quod & quomodo cœteris Apoſtolis à Chriſto in ſacrâ cœnâ oblatum fuit. Neq; n. Apoſtolis dixit hoc eſt; Judæ vero, hoc ſignificat corpus & ſanguinem meum, ſed idem exhibuit omnibus, quâ gratiâ Marcus c. XIV. 23. addit bibiſſe ex ſacraſiſſimo calice omnes: (2) quod indignitas ſumentis integritatem ſacramenti in ſe nec ponit nec tollit, niſi abſurdiſſimè ſtatuerè velimus: indignis partem ſacramenti adeoq; non integrum adminiſtrari. Fidem utentis abſolvere ſacramenti eſſentiam. Unionem ſacramentalem non pendere ab inſtitutione & virtute divina ſed ab arbitrio ſumentis. Manducationem indignorum ſacramentalem non eſſe. Communicantes reatum æterni judicii contrahere ex nudi panis & vini uſu, quorum tamen uſurpatio in ſe ſine peccato eſt; Eandem manducationem indignorum ipſe Paulus 1. Cor. XI. v. 27. 28. 29. 30. 31. 32. diſtinctè & perſpicuè aſſerit (1) ex ipſis inſtitutionis verbis, quæ communionem non ſolius panis & vini, ſed & corporis & ſanguinis Chriſti omnibus manducantibus

bus promittunt quâ gratiâ Apostolo (2) iutroducitur panem *Hunc*: & calicem Domini vers. 27. quo indigne sumto (3) pœnalis obligatio contrahatur corporis & Sanguinis v. 27. tanquam ex objecto & re illâ, ex cuius indignâ contrectatione reatus est, confer Deut. XIX. 6. Jac. II. 10. Idem confirmat (4) ex causâ ex qua indigni iudicium sibi sumunt; quod scilicet non discernant corpus Domini.

Horrendum Jude factum finisq; tremenda.
Ad DOMINI monitus qui tremuit, ille sapit.

Hermannus Schuckman/D.

Ad Prestantissimum Dominum Responsurum
De Mysterio Cœnæ Evcharisticæ.

Ter sanctæ pandes Domini mysteria Cœnæ:
Quàm pauci sunt hæc qui reverenter habent.
Tu, Theodore, sacræ sic dices mystica cœna
Profluat ut multis inde futura salus.
Tu patuli lateris tu stagna rubentia JESU
Sistis: & ex fonte hoc purior ipse bibis.

Celerr. honori & amori
erga DN. Respondentem
L. M. Q.

Augustus Varenius, D.

Calcando cathedram, Jüttig, tibi quæris honores
Promittis Patriæ & gaudia magna tuis
Macte igitur virtute tuâ, nunc pergito, Christo
Auspice, sic Patria gratus erisq; tuis.

Hæc Populari suo charissimo THEODORO JÜTTIG,
S.S.Theol. & Phil Stud. solertis, scribebat

M. Antonius Zwicke.

Exeris ingenii dotes animiq; vigorem
Quem tibi concessit summus ab axe Deus.
Ergo tuum inceptum quis non bone amice probaret?
Gratulor, & leto pectore fausta precor;

Us

Ue labor iste tuus divinus cedat honorè

Et patria quondam commoda multa feras.

Hoc Præstantiss. Humaniss. Dn. Theodoro Jüttingio,

Amico conjunctissimo ac Populari suavisimo

Cum voto omnis prosperitatis ponebat

Hermannus Hoge / Osnab. Westph.

Cuncta ferè bellis quando confusa videntur
Pacèq; propulsà bella subinde fremunt,

Certandoq; sibi miles promittit honores,

Sapius en Miles tollitur è medio.

Ast tu, Jüttingi, Duce bellum quando Jehovah

Suscipis cum claro præside Theologo,

Et sancti hæreticos spiraminis ense resellis

Verba Sacramenti qui minuire Dei,

Non vitam perdis, vitam famamq; sed auges,

Atq; viam vita pandis, Amice, poli.

Pergito sic sancti mysteria pandere verbi,

Et studio dignus tere manebit honos.

Testandi affectus & congratulationis
animo scripsi

Franciscus Guilhelm von Ramshausen

Quakenbrugâ Westph.

Pectore cur miles constanti magnâ pericla
Sponte capit? cur & præstanti vulnera multa

Mente subit? na ut laudem, spolia & amplâ reportet:

Tu quoq; nocte dieq; studens Heliconis in hortis

Jütting, Calliepes splendor, de ponte cathedra

Quo te traxerunt, tradis, Heliconis alumnae

De Sacramentis dum profers dogmata sacra;

En! est dulcis honos, quem digna brabea sequentur.

Honoris & amoris ergo amico percharo

applaudebatur

Johann, Ludolph Meyer /

Osnab. Westph. L. L. Stud.

mens lib. V. Constitut. apostolicarum cap. XIII. Hilar. can. X.
tus in cap. VI. Joh. Innocentius III. lib. IV. de myst. missæ cap. X.
XXVI. Matth. Ex Pontificiis Turrianus lib. V. const. Clemen.
tractat. III. Barrad. in hunc locum. Ex Calvinianis Lamber.
gang Musculus Kleinwitzius. Piscator. Potissima contrari
diosè conquesta) argumenta, omnino exilis ponderis,
tèmpore quo semet cœnæ sacræ pedumq; lotio exceperi
quod Christus buccellam in cœna prima agni paschalis
sumta eâ confestim exiverit: quod Matthæus & Marc
tionem institutioni eucharisticorum mediorum præmit
evicimus Lucam veram tetuporis seriem accurate annō
tem cum Marco in hujus historiæ enarratione anticipa
exprimere voluisse Christi commotionem justissimam,
seipuli sui malitiā conceptam, quam nec suavis convers
in conviviis, imò nec corporis & sanguinis sacratissimi
orem frugem ducere potuerint. In hanc sententiam D. G.
testatur, se cum illa scriberet secus ac olim sentire, ac tū
buccellæ traditionem fuisse factam non ante sed post sac
nem: Et Matthæum cum Marco in describenda proditi
anticipatione usos esse. Obji (2) Christum mandasse ne
canibus, Resp. quā judicium humanum & externam co
tum nondum fuisse canem sanguinis innocentis sientie
conspetu Dei, & qua truculentorum conciliorum con
Christus ipsum seriis monitis revocare nitebatur. Ob
vel ad minimum alienis peccatis communicare, qui in
à sacræ cœnæ usu arcere potest, non prohibet. Resp. si
solius, & hominis parturientis scientiam subsistat, adeo
damnatam matricem lateat, non opus est ut in lucem
sed sufficit si seriis & gravibus dehortationibus, quanti
beatur. Quomodo peccatum Judæ plenè in externum
deductum fuerat, neq; si eo venisset, quæreretur quid
onem sceleris ex omniscientiā agere potuerit, sed quid
clesiā postmodum servando, facere & fieri voluerit. Ne
um sui corporis & sanguinis Judæ invidere voluit, si ve
veri se passus fuisset in justitiæ & gratitudinis semitas re

§. X.

Haftenus Judam à sacrâ corporis & sanguinis do

B 3

